

7
Tractatus de expōitiōe mīsse. Edit⁹ a fra-
tre guilhelmo de gouda ordinis minoz de obe-
seruantia feliciter incipit.

¶ Noticiam eorū intellectualem
que in misterio mīsse agunt ha-
bendam sacerdotes haud dubiū
epistit obligari turpe enī est cau-
sas tractanti ius in quo versat ignorare. Sil-
type turpe est de quolibet artifice quātomagis
de sacerdote ignorare id circa qd vlat. Alias
simee vident assilari. que similes qnz pat
ab hōib⁹ fieri videt exercet act⁹ a opat quid
vero significet mie apphēdit. Assilant etiā
illis qui curāt habere folia sine frū arboris.
Et signa ac imagines rex a earū significata
ignorātes. ut sūt exteriōa appentia. gest⁹ cor-
pis a sig alia q fieri solēt circa altaris sacrificiū
Cōpanē igit ignorantes significata p signa
a gest⁹ mīsse adorātib⁹ aut honorātib⁹ yma-
gines a picturas nesciētes quoz sūt ymagi-
nes. Vnde sūme studendū est sacerdoti ne pre-
missa ignoret qz etiā de ipōy ignorantia in no-
uissimo die rōnem erit redditur⁹. ut guil. asse-
rit clunacē. Assilans etiā sacerdotes diuina
misteria celebrātes absqz eoz intellectu: asis-
mis a iumētis panes ad alioz vsū portātib⁹.

Quaē videt̄ cuilib; sacramētū eucharistie ne-
cessariū sumope volenti digne & fr̄uose i-
molare ut siḡta p̄ vestes & vestes & signa misse
luculēf̄ itelligē conet̄. Ad quoz̄ noticiā p̄ns.
legat̄ opilatū. Primo igit̄ ad sacramētū altaris.
tractādū accessur⁹ deponit̄ exteriore vestē. cogi-
tans q̄ christ⁹ seipm̄ oblatur⁹ surrexit a cena
deponit̄ vestimēta sua Jo. xiiij. Et siḡficat̄ q̄ sa-
cerdos celebratur⁹ d; a se abicē oia exteriora
q̄b⁹ oneābat̄ se; cogitacōnū fantasias ip̄ortu-
ne se ingerētes. & affcōnes ex hūana neccitate
erurgentes vt sponsa xp̄i dicat. Expoliaui me
tuica mea quō induar̄ illa. & ut hoc facere va-
leat rogat̄ deū dicēs Exue me dñe veterē h̄p̄e;
ac. Secdo lauat̄ man⁹ cogitās q̄ iesus depo-
sitis vestimētis cepit lauaē discipuloz̄ pedes &
roga eū ut etiā tuos dignet̄ lauare pedes luto-
sos. i. affect⁹ vt dicere valeas ut mūda sponsa
laui pedes meos quō itez̄ iqnabo illos. can. v
Et ergo lauādo man⁹ i. opa imūda & pedes af-
fect⁹ d; ceteri m̄tei⁹ p̄ cordis opūctiōez̄. & dice-
re. Lauabo m̄f̄ innocētes man⁹ meas ac. cū
orōe. Largire q̄s dñe sensib⁹ n̄is ut sicut h̄ic
extei⁹ abluūt̄ ac. Tercio accedit ad gradus
altaris deponita exteriore veste nudo capite orat̄
sup̄ grad⁹ altaris trib⁹ viab⁹ dñicā orōez̄ cū
magno timore & tremore et hūilitate cogitās
q̄ iesus cepit pauere & tristari dicens. Tristis

est aia mea vsq; ad mortē. ⁊ p̄dit in faciem
suā orans nudo capite trib⁹ viab⁹. Et fact⁹
in agonia p̄lix⁹ orabat. Et appuit ei angel⁹
⁊ fortans eū. ⁊ fact⁹ ē sudor ei⁹ sicut gutte san-
guis decurrētis in terrā. Et roges eū ut etiā ti-
bi mittat āgelū suū q̄ te ⁊ fortz ad hoc sacrificiū
pagēdū. ⁊ cogitet hoc p̄dcā. omīss⁹ dñis orōis
b⁹. Quarto accedit ad altaē cogitās q̄ iesus
p̄cessit obuiā iudeis dicēs Quē queritis ac. of-
culās altaē. significās q̄ iudas osculo tradidit
iesū. Et induit se sup̄hūerale cū fūiculis strin-
gens se circa collū ⁊ p̄ mediū corpōis cogitās
q̄ p̄m̄ iesū captū iudei ligauerūt cordis sic per
mediū corpōis ⁊ circa collū. Et coopuerunt in
nocte in domo cap̄p̄te facie ei⁹: p̄cutiētes eū di-
cebāt. p̄phetisa q̄s ē q̄ te percussit. m. xxvi. Et
loget sic hūeros meos ⁊ ped⁹ meū dñe scispūs
grā p̄tege ac. Quito induit se albā. cogitās
iesum indutū veste albam derisoriā ab herode
et tanq̄ fatuū ab eo ⁊ a suis derisū ⁊ sic in al-
ba veste ad pilatū emīssū. luce. xxiiij. ⁊ signifi-
cat q̄ sacerdos dz eē mūd⁹ tanq̄ de baptismo
denuo dealbatus ⁊ surgēs. ⁊ tūc oret sic. Op̄s
sep̄terne dz de supplicat ac. Sexto fucāngit
hanc albā quā indut⁹ ē: zona siue succidōrio
circa lūbos cogitās iesum ad colūnā ligatū ⁊
flagellis flagellatū Jo. xix. ⁊ significat q̄ renū i
cētina ⁊ luxurie libidines in eo restrīgēda sūt

a in

Erant enim lūbi eius preandī instar filiorū
israhel qui comesturi agnuz paschalem erant
suecandi et caldati pedib⁹ q̄si prepati ad tran-
seundū de hoc mūdo. sic enī ad mensam dei ac-
cedenduz est cū hac orōne. Accinge gladium
tuū sup femur meū ac. Septimo induit ma-
nipulū in sinistro brachio cogitās q̄ iesus fu-
miculuz quo fuit ligat⁹ in flagellatiōe pōrbat
in brachio sinistro cū dederūt ei corōto corona
spinea arūdine in dextera. a orās dicit. Discrū-
pe dñe ōnes laqueos sathane ac. Octauo in-
duit stolam crucē signatez quia sicut sacerdos
stolam in scapulis portat: ita christ⁹ crucem
in scapulis ad mōtem caluarie baiulauit. Et
oret sic ut sequit⁹. Jugū tuum domine suauē
est: et on⁹ tuū leue ac. Nono induit casulaz.
cogitans q̄ milites pilati xp̄m deridentes tan-
q̄ uolentē regnare purpuream vestem indue-
runt. Io. xix. a tūc petat a oret Deus creator to-
a⁹ creatuē dignare me ac. Decimo sacerdos
portat in capite coronaz que significat regalem
dignitatem sacerdotū si sacerdotalit⁹ vixerint.
a cogitet christū derisorie corona spinea coro-
natum. Et sic patet q̄ sacerdos oblaturus sa-
cificiū altaris gerit personam christi. et er-
go eiusdem christi qui fuit sacerdos seipsum
offerens et sacrificiū armis induit.

Dū sacerdos veste depōnit extiorē legēt
• Iesu bone sicut te ipsum cena facta ad mortē
oblaturus: vestimenta depōsuisti. ita presta mi
hi sensus meos exteriores a temporalib⁹ retrahere
et ad interiora a eterna in vnū recolligē
et sic ex vita veteris hominis in nouū transfor
mari. qui scdm deum creat⁹ est. Qui viuīs.

Dū lauat man⁹.

Iesu bone sicut ex tu a nimia humilitate nō de
dignatus es discipulorum tuorū pedes lauare
lutosos: ita concede mihi cogitationes affectio
nū pedes ac man⁹ calidis abluere fleibus cō
pūditionis. Qui viuīs a regnas.

Collecta siue orō dicenda quando sacer
dos celebraturus ascendit ad altare et
ipsum osculatur.

Iesu bone qui a iuda te tradi osculo in man⁹
peccatorū ptulisti. da mihi dulcedine amoris
tue inspiracōnis osculari. ut sentiā in spū quē
ta grā in labijs tuis diffusa. qui viuīs.

Quando sacerdos induit se scapula
ri cum fomiculis se stringens.

Iesu bone qui iniquorum manibus dire li
gari instar latromis voluisti. dirumpe ques
to vincula peccatorum meorum et tibi sa

crificato hostiā laud a nomē dñi iuocabo Qui
Iesu bone q̄ colaphisari a imūdis sputis pul
cherrimā faciē tuā in quā desiderāt āgeli p̄spi
cere voluisti maculari cedi ac velari. Illumina
oculos meos a respice ī me oculis tue miē qui
b⁹ petra ter te negātes resperisti. ne vnquam
obdormiā in morte nequando dicat inimicus
meus p̄ualui aduersus eum. Qui viuus.

Dū albam induit.

Iesu bone qui hōa p̄ma diei p̄ me pilato p̄sidi
p̄sentari et falsis voluisti accusari a a pilato ad
herodē mitti. et ab eodē; a exātū ei⁹ dēderi. et
in veste alba illudi a sic ad pilatū; remitti. da
mihī mūdi hui⁹ prudentiā: q̄ stulticia est ap̄d
te declināe et te agnū in stolis alb̄ simpliata
tis a puritatis se q̄ q̄cūq; ieris. qui viuus ac.

Dū se zonā fucāgit.

Iesu bone qui hōa tertia pro me a iudeis la
tronē barrabam dimitti petentibus voluisti
reprobati et ad colūpnā fuculīs dire liga
ti a flagellis cedi. ita ut in corpore tuo a plan
ta pedis vsq; ad verticē capitis tui nō erat sa
nitas. corripe me tu iuste in misericordia qua
nullū testimoniū amoris dei credibili⁹ nec cer
ti⁹ in hac poterit haberi vita.

Dū manipulum in sinistro
brachio induit.

Iesu bone qui funem quo fuisti ad colūnaz
in flagellatione ligatus in sinistro brachio de
ferre a arūdinem p̄ sceptro voluisti in dextera
derisorie tibi dari. da mihi funes p̄torū meorū
quib⁹ arcūplexus sum in sinistra detestatio
nis a c̄tionis deferre vt arūdinem siue pal
mā victorie in dextera a te merear suscipere et
gestare. Qui viuus et regnas ac.

Dum stolam induit.

Iesu bone qui hora diei sexta crucē p̄rijs hu
meris ignomiōse ad montem caluarie depres
sus et inclinatus et cruentatus voluisti baiula
re. da mihi sic intrepide crucē penitentie quoti
die baiulare. ut ad te mōtem eterne beatitudi
nis merear peruenire. Qui viuus a regē.

Dum casulam induit.

Iesu bone qui veste purpurea laceata a deriso
ria indui et iudicis sic miserabiliter coronatus a
tanq̄ abspiciabilis leprosus voluisti p̄sentari.
Intime te d̄p̄cor ut illam miserabilem vult⁹
tui formā cordi meo p̄spiciat imprimas a ac
denter infigas. qualem visus es illa hora ha
buisse. Qui viuus et regnas ac.

De corona quam presbe
in capite defert.

Desu bone rex celestis q̄ caput tuū factū p̄ q̄
mille p̄dūris corona de sp̄mis voluisti vul-
neari fac me sp̄mis cōtūōis in cōsa sic digne
cōpūgi ut a te mear in celestib⁹ coronari. Qui

In p̄paracōe calicis: Cū imposuerit aque
tres à duas guttas in vinū dicit. De latere
dñi nri iesu xp̄i exiuit sāguis ⁊ aqua quē p̄cio
fissumuz liquorē illi⁹ deifici lateris influi peto i
cor meū i hoc stupēdio sacrificio: ut digne me-
rear oficē ⁊ veacē p̄ficere. Dicitur cōfiteor
pri⁹ ante altaē paz flexis gemib⁹ legat deuo
te et attende. Veni scē sp̄s ac. vt velit in eo ac
cēdere ignē amoris q̄ possit pccā sua i cōfessōe
statim fienda oburē. Vū aaron accessur⁹ ad
sācta scōz pri⁹ vitulū p̄ pccō obtulit Leuitici
ix. ⁊ in sāguine ei⁹ digitū tinxit. Sic sacerdos
euāgelic⁹ legit Cōfiteor añ missam ⁊ offert vi-
tulū. i. sp̄m cōtribulatū cor cōtritū dolore pccōz
q̄d de⁹ nūq̄ despiat. Et in sāguine xp̄i tinget
digitū. i. affectū interiorē dolore cōtūōis ⁊ cō-
passionis sanḡnis christi fusi p̄ pccis nostris.
q̄ ei⁹ sāguine mūdāt cōscie nrē. P̄ hoc accedet
deuot⁹ ad altare tanq̄ holocaustū igne simi a-
moris accensū. Et osculat⁹ altare. i. christum
crucifixū per altare sīḡtum ip̄e enim est altare
ad quod sacerdos celebratur⁹ intrabit. et tūc
dicit. Osculetur me osculo oris sui. i. dulci eius

amoris. inspiratione. a dū p imaginez crucifigi
osculat. cogitet q̄ osculat vuln⁹ lateris iesu.
et imprimit os suū in vulnus lateris eius. Et
ip̄e dicet tibi vulnerasti cor meū soror meae
Istis sic patris sequit^r Officiū missae. Vñ tota
vita christi in hoc seculo quasi vna solēmissā
missa fuit. quia omnia que xp̄s fecit a passus
ē nobis meritoria fuerūt. Et ergo tota missa ē
rep̄sentatiua totā⁹ vite xp̄i. vita p̄cedens pas
sionē eius rep̄ntat^r vsq; ad canonem scz. Te
igit^r et ibidem a sequentē rep̄ntat^r passio eius.
vsq; quo dicit^r Pax dñi ac. ibi rep̄ntatur eius
resurrectio. a sic dñr memoria incarnationis
ei⁹ In introitu missae et in p̄ncipio.

Ante introitū missae cogita ac diligenter
mente pertracta et ora.

Atter in diuinis iusticia sua exigen
te extra me eterne mortis tulit sentē
tiā. gen. ij. Quacūq; die comedis
de fructu ligni sciē boni a mali morte morieris
Audiuit hoc vngem⁹ patris et exiit de sinu
patris saccum nostre mortalitatis induens.
aspisus cinē caput nudus pedes flens et eue
lans q̄ dānatus essem ego seruulus eius. Sz
pater ex misericordia motus ex ineffabili
charitate tradidit pro me filium suum vnū